

SÍNTESI HISTÒRICA DEL BISBAT D'URGELL

EL BISBAT D'URGELL -Església sufragània de la Metropolitana de Tarragona-, amb seu o capital la ciutat de la Seu d'Urgell, té 7.630 Km. quadrats i una població de 184.395 habitants (segons el cens del 2000): És el de més gran extensió dels vuit que tenen la seu a Catalunya i, per contra, el de més escàs poblament. Limita amb els bisbats de Vic, Solsona, Lleida, Barbastro-Monçò, Tolosa, Pamiers i Perpinyà. Ha estat fonamentalment vinculat, des dels temps més llunyans, a les comarques que durant l'edat mitjana constituïren els comtats d'Urgell, Pallars i Cerdanya, amb els quals s'identifica i forma una unitat històrica i geogràfica mantinguda fins als nostres dies. Ocupa, totalment o parcial, les comarques del Ripollès, la Cerdanya, l'Alt Urgell, la Segarra, l'Urgell, el Pla d'Urgell, la Noguera, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça i la Vall d'Aran. També, el Principat d'Andorra, amb 468 Km² i 63.000 habitants dels totals més amunt esmentats.

La jurisdicció del Bisbat s'estén a 363 parròquies, bé que algunes tenen avui una població molt reduïda. Gairebé totes arrenquen d'èpoques llunyanes, com ho denoten els mateixos sants titulars de les seves esglésies, car els més repetits són Santa Maria (en 90 esglésies parroquials, de més a més de l'església catedral), Sant Pere (35), Sant Martí (29), Sant Serni (24), Sant Esteve (23), Sant Miquel (19), Sant Andreu (17), Sant Julià (12), Santa Eulàlia (11), Sant Vicenç i Sant Fèlix (10)... Moltes esglésies del bisbat -parroquials o no-, conserven, totalment o parcial, elements d'un gran interès arquitectònic, i són trenta-sis les que tenen la consideració de Béns culturals d'interès nacional. Les parròquies, cap al final del segle IX, apareixen encara agrupades per valls i contrades (pagus), sense precisió dels lligams que les unien. Sobre aquesta distribució, però, es constituïren els ardiaconats, transformats en deganats a la segona meitat del segle XIII (Urgellet, Cerdanya, Bergadà, Vall de Lord, Urgell, Tremp i Montenartró) i, després, en oficialats (Major, Cerdanya, Berga, Solsona, Cardona, Oliana, Ponts, Sanaüja, Guissona, Agramunt, Balaguer, Tremp, Sort, Tírvia i Cardós). Aquesta ordenació territorial, mudada en arxiprestats en l'època moderna, és merament convencional i ha experimentat diversos canvis en el decurs del temps. Actualment, són 16 els arxiprestats, acoblats en cinc zones pastorals.

El bisbat, sense excloure la possibilitat d'un origen més remot, era ja constituït al començament del segle VI. El primer bisbe conegut, Sant Just, figura entre els participants al concili de Toledo (531) i als de Lleida i València (546). Els seus successors també prengueren part regularment en els concilis de Toledo.